

คำวินิจฉัย (พิตวา) จุฬาราชมนตรี ที่ 06/2557

เรื่อง การใส่สายสวนหลอดเลือด

คำถาม : การใส่สายสวนหลอดเลือดแดง (Artery Catheterization) หรือหลอดเลือดดำและการส่องกล้องทางหลอดอาหาร (Gastro scope) หรือใส่เครื่องมือเข้าสู่หลอดอาหารเพื่อการตรวจหรือทำหัตถการแก่ผู้รับการรักษาด้วยวิธีการดังกล่าวซึ่งอยู่ในระหว่างการถือศีลอดจะทำให้เสียการถือศีลอดหรือไม่?

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

การใส่สายสวนหลอดเลือด เป็นการสอดสายยางทางการแพทย์เข้าไปทางหลอดเลือด เพื่อไปถึงอวัยวะที่ต้องการตรวจ เช่น ปอดหรือหัวใจ และฉีดสีเข้าไปทางหลอดเลือดนั้น แล้วถ่ายภาพเคลื่อนไหวขณะนั้นออกมาให้เห็นในจอภาพ โดยเรียกว่า Fluoroscopy ถ้าเห็นว่า มีหลอดเลือดเลี้ยงกล้ามเนื้อเส้นใดอุดตันทำให้หัวใจหรือปอดทำงานไม่สะดวกเกิดอาการต่างๆ ก็อาจใช้บอลลูนถ่างเส้นเลือดนั้นออกเพื่อให้เลือดไหลเวียนได้สะดวก แล้วใส่ขดลวดค้ำไว้ เพื่อไม่ให้หลอดเลือดตีบตันอีก หรือถ้ามีเส้นเลือดใหญ่ตีบตันหรือแข็งจนไม่สามารถถ่างออกได้ ก็อาจต้องผ่าตัดต่อเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจเสียใหม่ เรียกว่า ทำผ่าตัดบายพาส (Bypass Surgery)

ส่องกล้องหลอดอาหาร คือการใส่ท่อเข้าไปทางปากหรือจมูกผ่านทางหลอดอาหารจนไปถึงกระเพาะอาหารหรือลำไส้ เพื่อส่องดูว่ามีสิ่งผิดปกติใดๆ เช่น แผล หรือก้อนเนื้อออกหรืออื่นๆ และอาจตัดชิ้นเนื้อบริเวณนั้นมาส่องกล้องตรวจหรือทำอย่างอื่นเพื่อการวินิจฉัยโรค บางครั้งอาจใส่ยาหรือสารบางอย่างเข้าไปเพื่อการรักษาได้ด้วย

คำวินิจฉัย

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين ... وبعد :

นักวิชาการสังกัดมัซฮับ อัช-ชาฟีอีมีทัศนะว่า หลอดเลือดไม่ว่าจะเป็นหลอดเลือดแดงหรือหลอดเลือดดำมิใช่ช่องทวารเปิดตามธรรมชาติ ดังนั้น เมื่อมีสิ่งแปลกปลอม เช่น สายสวนหลอดเลือด เป็นต้น ล่วงล้ำเข้าสู่หลอดเลือดซึ่งมิใช่ช่องทวารเปิดตามธรรมชาติและสิ่งแปลกปลอมนั้น

เป็นวัตถุแข็งมิใช่สารหรือของเหลวจำพวกอาหารหรือเครื่องดื่ม หรือสารน้ำที่ใช้เพื่อเพิ่มพลังงาน เช่น สารละลายกลูโคส เป็นต้น การทำหัตถการดังกล่าวไม่ทำให้เสียการถือศีลอด⁽¹⁾ ทั้งนี้ มีเงื่อนไขว่าในขั้นตอนของการทำหัตถการใส่สายสวนหลอดเลือดเข้าสู่หลอดเลือดจะต้องไม่มีการเปิดบาดแผลเป็นช่องเปิดเสมือนเป็นทวารที่เกิดขึ้นใหม่ หากมีลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นและมีการสอดหรือใส่สายสวนหลอดเลือดเข้าสู่หลอดเลือด ก็ถือว่าทำให้เสียการถือศีลอด⁽²⁾

สำหรับการส่งกล้องทางหลอดอาหารหรือการใส่เครื่องมือเข้าสู่หลอดอาหารเพื่อตรวจหรือทำการรักษานั้น ถือว่าทำให้เสียการถือศีลอดตามทัศนะของปวงปราชญ์ (ญุมฮูรอัล-อุละมาอ์) เนื่องจากการเป็นกรณำวัตถุ (อัยน์) หรือสิ่งแปลกปลอมเข้าสู่ส่วนในของร่างกายผ่านทางทวารเปิดตามธรรมชาติโดยตรง⁽³⁾ ดังนั้น หากการส่งกล้องทางหลอดอาหารและการทำหัตถการดังกล่าวมิใช่กรณีฉุกเฉินก็ให้แพทย์หรือผู้ชำนาญการทำหัตถการดังกล่าวแก่ผู้รับการตรวจ หรือการรักษาในช่วงเวลาอื่นที่มีได้ถือศีลอด แต่ถ้าหากเป็นกรณีฉุกเฉินก็ยอมทำหัตถการดังกล่าวได้ แต่การถือศีลอดนั้นเป็นโมฆะตามที่กล่าวมาข้างต้น

พิจารณาแล้วจึงวินิจฉัยว่า การใส่สายสวนหลอดเลือดไม่ทำให้เสียการถือศีลอดแต่ประการใด ส่วนการส่งกล้องหลอดอาหารหรือการนำสิ่งใดๆ เข้าไปในหลอดอาหารด้วยเหตุผลใดก็ตาม โดยเจตนาทำให้เสียการถือศีลอด

อนึ่ง ในกรณีของผู้ป่วยที่มีความจำเป็นต้องได้รับการรักษาด้วยวิธีการใส่สายสวนเข้าสู่หลอดเลือดยอมถือว่าเป็นผู้ป่วยที่ศาสนาผ่อนผันให้ ไม่ต้องถือศีลอดอยู่แล้ว ดังนั้น ในกรณีดังกล่าวผู้ป่วยจึงไม่จำเป็นต้องถือศีลอดและให้ผู้ป่วยทำการถือศีลอดชดใช้ในภายหลังเมื่อมีอาการเป็นปกติแล้ว

والله اعلم بالصواب

อาซิส พิทักษ์คุมพล

จุฬาราชมนตรี

(1) อัล-ฟิกฮุลอิสลามีย์ ว่า อะดิลละตุฮฺ: ดร.วะฮ์บะฮ์ อัช-ชุฮัยลีย์ : 2/604

(2) ฮาซียะฮ์ อัช-ชัยค์ อิบรอฮีม อัล-บัยญูรีย์ : 1/558

(3) อัล-ฟิกฮุลอิสลามีย์ ว่า อะดิลละตุฮฺ: ดร.วะฮ์บะฮ์ อัช-ชุฮัยลีย์ : 2/670